

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ผลการใช้กิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อส่งเสริมพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุชุมชนเทศบาลเมืองเมืองแกน อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยดังรายละเอียดเรียงตามลำดับดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
2. ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย
3. เนื้อหาในการวิจัย
4. แบบแผนการวิจัย
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
7. สถิติและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย
8. ลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
9. แผนการดำเนินงานโครงการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

ผู้สูงอายุชุมชนเทศบาลเมืองเมืองแกน อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยดนตรีพื้นเมืองล้านนากับการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุ ทัศนศึกษา ชุมชนเทศบาลเมืองเมืองแกน อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience หรือ Accidental Sampling) เนื่องจากอาศัยความร่วมมือความสนใจเข้าร่วมของผู้สูงอายุในชุมชน (กลุ่มระเบียบวิธีสถิติ สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559: 45)

2. ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตของผู้สูงอายุผู้สูงอายุในเขตชุมชนเทศบาลเมืองเมืองแกน อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ดัชนีวัดสุขภาพจิตคนไทย ประกอบไปด้วย สภาพจิตใจ สมรรถภาพของจิตใจ คุณภาพของจิตใจ และปัจจัยสนับสนุน ตามดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย (Thai Mental Health Indicator Version 2007 หรือ TMHI Version 2007) (กรมสุขภาพจิต, 2542: 35-39)

4. แบบแผนในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ทำการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายการวิจัยโดยทำการทดสอบหลังการวิจัยเพียงกลุ่มเดียวครั้งเดียว (Experimental Research The One-Shot Case Study) (Fitz-Gibbon, 1987: 113) โดยมีรูปแบบดังนี้

Treatment	Post-test
X	O ₂

ภาพที่ 3.1 แบบแผนการทดลองแบบ One shot case study

โดย X หมายถึง กิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุ
O₂ หมายถึง การวัดดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตของผู้สูงอายุผู้สูงอายุในเขตชุมชนเทศบาลเมืองเมืองแกน อำเภอมะเณง จังหวัดเชียงใหม่ตามดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย (Thai Mental Health Indicator Version 2007 หรือ TMHI Version 2007)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 กิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุ

5.2 แบบวัดดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย (Thai Mental Health Indicator Version 2007 หรือ TMHI Version 2007) เป็นแบบวัดแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 55 ข้อ

6. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

6.1 การสร้างและหาคุณภาพกิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุ

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมกลุ่ม การจัดกิจกรรมดนตรี การจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ

2) สังเคราะห์เอกสารในข้างต้น เพื่อประมวลนำข้อดีและสิ่งที่เหมาะสมที่จะนำมาบูรณาการสร้างเป็นกิจกรรมที่ใช้ดนตรีพื้นเมืองกับผู้สูงอายุ

3) ออกแบบกิจกรรมการเล่นดนตรี (Active music therapy) คือ การให้ผู้สูงอายุเล่นเครื่องดนตรีโดยที่ไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ทางดนตรีหรือเล่นดนตรีเป็นมาก่อน (Improvisation) จุดประสงค์ของการเล่นดนตรีในทางบำบัดคือการใช้นิรนตรืแทนภาษาเพื่อบอกเล่าเรื่องราวความเป็นไปของคนๆ นั้นการใช้เครื่องดนตรีและองค์ประกอบพื้นฐานของดนตรีอันได้แก่ จังหวะ เสียง ทำนอง ระดับเสียงและรูปแบบ เป็นเสมือนสัญลักษณ์ที่เราใช้แทนภาษาพูด เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เปิดมุมมองในอีกด้านเกี่ยวกับปัญหา ปมขัดแย้งของตัวเอง เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยน ความคิดและพฤติกรรมสามารถกลับมาใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติ การทำดนตรีบำบัดไม่มีกระบวนการและรูปแบบที่ตายตัวแต่มีการออกแบบการบำบัดรักษาให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล แต่ละคนจะเลือกเครื่องดนตรี

พื้นเมือง 5 ชนิดตามใจชอบ ประกอบไปด้วยสะล้อย ซึ่ง ขลุ่ย กลอง ฉิ่ง มีสี่ขั้นตอนหลักได้แก่ การประเมินผู้รับการบำบัดการวางแผนบำบัดรักษา การดำเนินการบำบัดรักษาและการประเมินผล (ทวีศักดิ์ สิริรัตน์ เรขา, 2552; ศศิธร พุ่มดวง, 2549) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1) การประเมินผู้รับการบำบัดรักษา ผู้บำบัดจะต้องศึกษาข้อมูลประวัติส่วนตัวและประวัติทางการแพทย์ประเมินสภาพปัญหาและเป้าหมายที่ต้องการบำบัดประเมินสุขภาพทางร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคมและทักษะการคิด

3.2) วางแผนการบำบัดรักษาด้วยการออกแบบโปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับรายบุคคลและรายกลุ่มโดยยึดเป้าหมายเป็นสำคัญจัดรูปแบบผสมผสานกระบวนการต่างๆ ทางดนตรี เช่น ร้องเพลงแต่งเพลง ร้องประสานเสียงจินตนาการตามเสียงเพลง เล่นดนตรีร่วมกันหรือแสดงลีลาประกอบเพลง โดยใช้เครื่องดนตรีพื้นเมือง 5 ชนิด ประกอบไปด้วย สะล้อย ซึ่ง ขลุ่ย กลอง ฉิ่ง แบ่งออกเป็น 4 ช่วง กิจกรรมช่วงที่ 1 ร้องเพลงกันดีกว่า โดยใช้เพลงพื้นเมืองล้านนา กิจกรรมช่วงที่ 2 รู้จักจังหวะเพลงพื้นเมืองล้านนา กิจกรรมช่วงที่ 3 มารู้จักเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนา และกิจกรรมช่วงที่ 4 มาร้องเล่นดนตรีพื้นเมืองล้านนา โดยมีเครื่องดนตรีสะล้อย ซึ่ง ขลุ่ย กลองฉิ่ง และเครื่องดนตรีประกอบ จังหวะที่มีเป็นต้น

3.3) ดำเนินการบำบัดรักษา การเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้บำบัดกับผู้รับการบำบัดโดยใช้ดนตรีพื้นเมืองเป็นสื่อกลางดำเนินการทำดนตรีบำบัดควบคู่ไปกับการบำบัดรักษา รูปแบบอื่นๆ แบบบูรณาการ

3.4) ประเมินผลการบำบัดรักษาโดยการประเมินผลการบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่องและปรับเปลี่ยนแผนการบำบัดรักษาให้เหมาะสม

4) นำแผนกิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (รายนามปรากฏดังภาคผนวก ก.) ประเมินด้วยแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมของกรมวิชาการซึ่งเป็นแบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ที่ถือว่านำไปใช้ได้ หากค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.50 (กรมวิชาการ, 2545: 32) โดยมีผลดังนี้

ตารางที่ 3.1 ผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุ

ที่	รายการ	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			☐	☐	แปลผล
		1	2	3			
1.	แผนการจัดกิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน	4	5	4	4.33	0.47	ใช้ได้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	รายการ	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			□	□	แปลผล
		1	2	3			
2.	แผนการจัดกิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุที่มีการระบุสาระสำคัญอย่างชัดเจน	4	4	5	4.33	0.47	ใช้ได้
3.	จุดประสงค์แผนการจัดกิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุมีความชัดเจนครอบคลุม	3	4	5	4.00	0.82	ใช้ได้
	แผนการจัดกิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุมีความเหมาะสมเป็นไปได้ในการปฏิบัติกับผู้สูงอายุ	3	5	4	4.00	0.82	ใช้ได้
4.	แผนการจัดกิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุมีกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจ	5	5	5	5.00	0.00	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย					4.33	0.70	ใช้ได้

จากตาราง 3.1 จะเห็นว่า ผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนา เพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มีคุณภาพโดยรวมเฉลี่ย 4.33 ซึ่งสูงกว่า 3.50 ถือว่านำไปใช้ในการจัดกิจกรรมกับผู้สูงอายุได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่านได้ให้เสนอแนะควรปรับเวลาในการจัดกิจกรรม และเพิ่มกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อสร้างความสนุกสนานและเพิ่มกิจกรรมสนทนาเพื่อสร้างความผ่อนคลายแก่ผู้สูงอายุ

5) นำแผนแผนการจัดกิจกรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาเพื่อการพัฒนาอารมณ์ของผู้สูงอายุปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย

6.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบวัดดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย (Thai Mental Health Indicator Version 2007 หรือ TMHI Version 2007) เป็นแบบวัดแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 55 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับข้อความคำถามจากงานวิจัยของประภาส อุครานันท์และคณะ (2558: 35-38) ซึ่งได้ใช้แบบวัดดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย (Thai Mental Health Indicator Version 2007 หรือ TMHI Version 2007) ประเมินสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่นและเขตเทศบาลตำบลภายในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,489 ราย ที่เข้าร่วมโครงการดูแลผู้สูงอายุโดยงานวิจัยนี้มีการสร้างและหาคุณภาพดังรายละเอียดดังนี้

1) นำแบบวัดสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่ปรับใหม่กับข้อคำถามเดิมของกรมสุขภาพจิต (เนื่องจากปรับภาษาให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ) หลังจากนั้นนำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน มาหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีการคำนวณค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) ซึ่งได้ค่า CVI = 0.97 ถือว่าใช้ได้

2) นำแบบวัดที่ผ่านการประเมินดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบวัดจำนวน 185 คน โดยใช้วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของครอนบาค โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่า แบบวัดมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

3) นำแบบวัดที่ผ่านการประเมินความเชื่อมั่น ไปหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อคัดข้อคำถามที่มีค่า Factor loading ต่ำกว่า .30 ออกไป ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกแบบวัดของประสาท อุครานันท์และคณะ (2558: 41-44) มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยจำนวน 55 ข้อ ซึ่งคัดเลือกข้อที่มีค่า Factor loading ที่มีค่ามากกว่า .30 ดังตาราง 3.2

ตารางที่ 3.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย

ข้อคำถาม	Factor Loading
สภาพจิตใจ (Eigen Value = 2.04, % of Variance = 58.15)	
1. ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต	.69
2. ท่านรู้สึกสบายใจ	.73
3. ท่านรู้สึกสดชื่นเบิกบานใจ	.69
4. ท่านรู้สึกชีวิตของท่านมีความสุขสงบ (ความสงบสุขในจิตใจ)	.62
5. ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายท้อแท้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน	.68
6. ท่านรู้สึกผิดหวังในตัวเอง	.77
7. ท่านรู้สึกว่าชีวิตของท่านมีแต่ความทุกข์	.78
8. ท่านรู้สึกกังวลใจ	.65
9. ท่านรู้สึกเศร้าโดยไม่ทราบสาเหตุ	.42
10. ท่านรู้สึกโกรธหงุดหงิดง่ายโดยไม่ทราบสาเหตุ	.77
11. ท่านต้องไปปรับการรักษาพยาบาลเสมอๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตและทำงานได้	.74
12. ท่านเป็นโรคเรื้อรัง (เบาหวาน ความดันโลหิตสูง อัมพาต ลมชัก ฯลฯ ในกรณีถ้ามีให้ระบุว่ามีความรุนแรงของโรคเล็กน้อยหรือมากตามอาการที่มี	.73
13. ท่านรู้สึกกังวลหรือทุกข์ทรมานใจเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของท่าน	.82

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	Factor Loading
สมรรถภาพของจิตใจ (Eigen Value = 2.01, % of Variance = 53.94)	
14. ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับบุคคลอื่น	.77
15. ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน	.72
16. ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน (ทำงานร่วมกับคนอื่น)	.71
17. ท่านคิดว่าท่านมีความเป็นอยู่และฐานะทางสังคม ตามที่ท่านได้คาดหวังไว้	.80
18. ท่านรู้สึกประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าในชีวิต	.79
19. ท่านรู้สึกพึงพอใจกับฐานะความเป็นอยู่ของท่าน	.77
20. ท่านเห็นว่าปัญหาส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่แก้ไขได้	.73
21. ท่านสามารถทำใจยอมรับได้สำหรับปัญหาที่อยากจะแก้ไข (เมื่อมีปัญหา)	.74
22. ท่านมั่นใจว่าจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้ เมื่อมีเหตุการณ์คับขันหรือร้ายแรงเกิดขึ้น	.39
23. ท่านมั่นใจที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นในชีวิต	.61
24. ท่านแก้ปัญหาที่ขัดแย้งได้	.80
25. ท่านจะรู้สึกหงุดหงิด ถ้าสิ่งต่างๆ ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง	.83
26. ท่านหงุดหงิดไม่ไหวถ้าท่านถูกวิพากษ์วิจารณ์	.77
27. ท่านรู้สึกหงุดหงิด กังวลใจกับเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ	.83
28. ท่านรู้สึกกังวลใจกับเรื่องทุกเรื่องที่มากระทบตัวท่าน	.73
คุณภาพของจิตใจ (Eigen Value = 2.04, % of Variance = 58.15)	
29. ท่านรู้สึกยินดีกับความสำเร็จของคนอื่น	.77
30. ท่านรู้สึกเห็นใจเมื่อผู้อื่นมีทุกข์	.72
31. ท่านรู้สึกเป็นสุขในการช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส	.71
32. ท่านให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นเมื่อมีโอกาส	.80
33. ท่านเสียสละแรงกายหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน	.79
34. หากมีสถานการณ์ที่คับขันเสี่ยงภัย ท่านพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือร่วมกับผู้อื่น	.77
35. ท่านพึงพอใจกับความสามารถของตนเอง	.73
36. ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเอง	.74
37. ท่านรู้สึกว่าท่านมีคุณค่าต่อครอบครัว	.39
38. ท่านมีสิ่งยึดเหนี่ยวสูงสุดในจิตใจที่ทำให้จิตใจมั่นคงในการดำเนินชีวิต	.61

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	Factor Loading
39. ท่านมีความเชื่อมั่นว่าเมื่อเผชิญกับความยุ่งยากท่านมีสิ่งยึดเหนี่ยวสูงสุดในจิตใจ	.80
40. ท่านเคยประสบกับความยุ่งยากและสิ่งยึดเหนี่ยวสูงสุดในจิตใจช่วยให้ท่านผ่านพ้นไปได้	.83
41. ท่านต้องการทำบางสิ่งใหม่ในทางที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม	.77
42. ท่านมีความสุขกับการริเริ่มงานใหม่ๆ และมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ	.42
43. ท่านมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในทางที่ดี	.72
ปัจจัยสนับสนุน (Eigen Value = 1.91, % of Variance = 59.01)	
44. ท่านมีเพื่อนหรือคนอื่นๆ ในสังคมคอยช่วยเหลือท่านในยามที่ต้องการ	.78
45. ท่านได้รับความช่วยเหลือตามที่ท่านต้องการจากเพื่อนหรือคนอื่นๆ ในสังคม	.77
46. ท่านรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว	.42
47. หากท่านป่วยหนัก ท่านเชื่อว่าครอบครัวจะดูแลท่านเป็นอย่างดี	.82
48. ท่านปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครอบครัวเสมอเมื่อท่านมีปัญหา	.69
49. สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน	.68
50. ท่านมั่นใจว่าชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่มีความปลอดภัยต่อท่าน	.62
51. ท่านรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในทรัพย์สินเมื่ออาศัยอยู่ในชุมชนนี้	.72
52. มีหน่วยงานสาธารณสุขใกล้บ้านที่ท่านสามารถไปใช้บริการได้	.80
53. หน่วยงานสาธารณสุขใกล้บ้านสามารถไปให้บริการได้เมื่อท่านต้องการ	.73
54. เมื่อท่านหรือญาติเจ็บป่วยจะใช้บริการจากหน่วยงานสาธารณสุขใกล้บ้าน	.39
55. เมื่อท่านเดือดร้อนจะมีหน่วยงานในชุมชน(เช่น มูลนิธิ ชมรม สมาคม วัด สุเหร่า ฯลฯ) มาช่วยเหลือดูแลท่าน	.61

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่ได้มาเข้าฉบับเป็นแบบวัดเพื่อใช้ในการวิจัย โดยดำเนินการแบ่งแบบวัดออกเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ ประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพทางครอบครัว เศรษฐกิจ ข้อมูลทางด้านสุขภาพและประสบการณ์การเล่นเครื่องดนตรีล้านนา ตอนที่ 2 จะเป็นแบบวัดสุขภาพจิตจำนวน 55 ข้อ ที่จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 สภาพจิตใจ ด้านที่ 2 สมรรถภาพของจิตใจ ด้านที่ 3 คุณภาพของจิตใจ และด้านที่ 4 ปัจจัยสนับสนุน เมื่อนำเข้าฉบับเสร็จแล้วผู้วิจัยนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน (รายนามปรากฏดังภาคผนวก ก.) เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเสนอปรับแก้ภาษาให้ผู้สูงอายุเข้าใจมากยิ่งขึ้นแล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย

7. สถิติและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

7.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมกิจกรรมดนตรีล้านนา เป็นข้อมูลจากแบบวัดตอนที่ 1 ใช้วิธีการวิเคราะห์สถิติบรรยายประกอบการพรรณาคำความ ดังนี้

1) ค่าร้อยละ วิเคราะห์ประกอบกับค่าความถี่เพื่อบอกสัดส่วนของข้อมูลตอนที่ 1 โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 101)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

โดย	P	หมายถึง	ค่าร้อยละ
	f	หมายถึง	ความถี่ หรือ จำนวน
	N	หมายถึง	จำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ยเลขคณิตเป็นการวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ยเลขคณิตสำหรับประชากรดังสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

โดย	$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
	X	หมายถึง	ความถี่ หรือ จำนวน
	N	หมายถึง	จำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นการวิเคราะห์การกระจายของคะแนนจากแบบวัดดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทยโดยใช้สูตรค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับประชากรดังสูตร (บุญชม ศรีสะอาด , 2545 : 103)

$$s = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \bar{X})^2}{N}}$$

โดย	s	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
	X	หมายถึง	ความถี่ หรือ จำนวน
	N	หมายถึง	จำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

โดยเกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย (Thai Mental Health Indicator Version 2007 หรือ TMHI Version 2007) (กรมสุขภาพจิต, 2542: 35-39) ให้เกณฑ์ประเมินดังนี้

การแปลผลการประเมิน ดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทยฉบับสมบูรณ์ 55 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนเต็มข้อละ 4 คะแนนรวมมีคะแนนเต็มทั้งหมด 220 คะแนน เมื่อผู้ตอบได้ประเมินตนเองแล้ว และรวมคะแนนทุกข้อได้คะแนนเท่าไร สามารถนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่กำหนดดังนี้

179 - 220 คะแนน หมายถึง มีสุขภาพจิตมากกว่าคนทั่วไป (Good)

158 - 178 คะแนน หมายถึง มีสุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป (Fair)

157 คะแนนหรือน้อยกว่า หมายถึง มีสุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป (Poor)

8. ลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

8.1 ดำเนินการประชุมวางแผนการดำเนินงานกับผู้ช่วยวิจัย ในการวางแผนการดำเนินการจัดกิจกรรม การเตรียมวัสดุอุปกรณ์

8.2 ประสานงานขอหนังสือจากหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย เพื่อทำหนังสือไปยังเทศบาลเมืองเมืองแกน อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตดำเนินการวิจัยกับผู้สูงอายุภายในชุมชน

8.3 ดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจกรรมแก่ผู้สูงอายุในชุมชนเทศบาลเมืองเมืองแกน อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่

8.4 ดำเนินการจัดกิจกรรม 4 ช่วง ดังนี้

1) กิจกรรมช่วงที่ 1 ร้องเพลงกันดีกว่า โดยใช้เพลงพื้นเมืองล้านนา

2) กิจกรรมช่วงที่ 2 รู้จักจังหวะเพลงพื้นเมืองล้านนา

3) กิจกรรมช่วงที่ 3 มารู้จักเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนา

4) กิจกรรมช่วงที่ 4 มาร้องเล่นดนตรีพื้นเมืองล้านนา

ทั้ง 4 กิจกรรมมีเครื่องดนตรีสะล้อ ซึง ขลุ่ย กลองฉิ่ง และเครื่องดนตรีประกอบ

8.5 หลังจากดำเนินการจัดกิจกรรม ครบ 4 กิจกรรม ดำเนินการประเมินกลุ่มเป้าหมายด้วยวัดดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย (Thai Mental Health Indicator Version 2007 หรือ TMHI Version 2007)

